

«Erakundeek bideratu behar lukete gure literaturaren konputerizazioa»

«Euskal literatura osoa konputerizatzeko asmoa» du Paideiako kide den Josu Lavinek

Euskal literatura konputerizatzeko asmoari ekin dio azken hilabeteotan Jakintza Baitha elkarteko Paideia saileko kide den Josu Lavin Campok. Axularren obraren ondoren, Etxepareren 'Linguae Vasconum Primitiae' eta beste hiru liburu konputerizatu eta zabaldu ditu.

JUAN LUIS ZABALA / DONOSTIA

«Euskal literatura osoa konputerizatzeko asmoa» duela esan digu Josu Lavinek. Bera kideen artean duen Paideiaren babesa du, baina bera bakarrik dabil lan horretan murgilduta oraingoz. Axularren 'Gero', Bernard Etxepareren 'Linguae Vasconum Primitiae', Bartholome Olaetxearen 'Dotrina Cristiana', Fray Bartolome Santa Teresaren 'Euskal-errijetaco olgueeta ta dantzeen neurritzco gatz-ozpinduba' eta Lauaxetaren poema guztien bilduma plazaratu ditu orain artean Josu Lavinek bertsio konputerizatuan, eta aurrerik kalean izatea espero duen Mogelen 'Peru Abarca-ren' konputerizazioa ari da lantzen orain.

Euskal literaturako testuen konputerizazio lan hauek Lavinek duen egitasmo globalago baten barruan kokatu behar dira. Ingeles, frantses eta gaztelarazko hitzak ere jasoko dituen euskara-grekeraren hiztegia eta Paideiaren gustuen arabera euskara klasikoaren gramatika ere lantzen ari da Lavin. Hiru egitasmoak —hiztegia, gramatika eta euskal testuen konputerizazioa— proiektu beraren hiru adar dira egilearen ikuspuntutik.

EGUNKARIA.— Nola sortu zen euskal klasikoaren bertsio konputerizatu hauek kaleratzeko ideia eta asmoa?

JOSU LAVIN.— Jakintza Baithako kide batzuk Euskaltzaindiko literatur batzordeko kide izan ginen sei urtez, eta Axular eta Leizarraga sakonki aztertu genituen. Axularren obra konputagailura pasatua genuen ia-ia osorik, eta iaz bururatu zitzaidan beste pertsona batzuei ere interesa dakiekeela Axularren obra konputerizatua izatea, horrek lan egiteko askoz ere aukera handiagoak ematen baitzizkio euskal filologian edo literaturan interesaturik dagoenari. Bertsio konputerizatuak ez dira pantailan irakurtzeko, lan egiteko baizik. Hitzak bilatzeko, hitzen maiztasunak neurtzeko, atzizkien erabilerak aztertzeko eta antzekoetarako erraztasun handia ematen dute.

Jakintza Baithako Paideia saileko kide da hainbat liburu konputerizatu dituen Josu Lavin irakaslea. X. SIMAL

Euskal literatura klasiko osoa konputerizatu eta CD-ROM batean bil liteke, latinezko eta grekerazko literaturarekin egin den bezala. 'Orotariko Euskal Hiztegia' egiten ari direnek lan hori egin dute aurretiaz, baina gure zenbait lagunek haiengana bertsio konputerizatuak eskatzera joan eta ezezkua jaso zuten. Diru publikoaz egindako lana da, baina ez dute hala ere eskaini nahi, edo ez zaie hori bururatu ere egin. Nik bertsio konputerizatu hauek egiten ditut nik neuk eduki nahiko nituzkeelako, eta gure lagun batzuek ere lortu nahiko lituzketelako. Ni asko poztuko nintzateke lan hau beste norbaitek egingo balu, zeregin kuasi-robotiko batetik libratuko bainin duke.

EGUNKARIA.— Zer irizpide jarraitu duzu konputerizatutako obren aukeraketan?

LAVIN.— Guri, Jakintza Baithako talde euskaltzaleko kideoi, Paideiako kideoi, Lapurdiko tradizioa interesatzen zaigu be-

reziki. Euskara gehiegi bortxatu gabe, euskararen adierazpenorako ahalbidea handitu eta aberas-teko aukerak aztertzea da Paideiaren helburuetako bat. Horretarako euskal literatura oso ondo ezagutu behar da, eta Lapurdiko tradizioa da, gure ustez, horretarako baliagarriena. Axular, Etxeberri Sarakoa eta Joanes Leizarraga dira gure egile nagusiak, baina, zailtasun teknikoak direla eta, Etxeberriren zein Leizarragaren lanak ateratzeko denbora asko beharko dugunez, tartean beste obra batzuk ateratzea erabaki dugu, publikoak ez dezan gure proiektua ahantz, eta beste joera batzuetara ere zabalik gaudela ikus dadin.

EGUNKARIA.— Zer harrera izaten ari dira orain artean kaleratu dituzuen bertsio konputerizatuak?

LAVIN.— Baldin eta gastuak ordaintzeko beste atera bageneza, ordaindutat emango genuke geure burua. Mekanografo normal batek kobratuko lukeena

berreskuratzen badugu, ongi. Ez zaigu hori gertatu Axularrekin, oraingoz behintzat. Gure asmoa ez da, dena den, dirua ateratzea, zerbitzu bat eskaintzea baizik. Zerbitzu hori eskaintzea euskal erakundeei legokiekeela uste dugu, baina, antza denez, haiek ez dute horrelako asmorik.

EGUNKARIA.— Egin al duzue erakundeei zuzendutako inolako eskabiderik?

LAVIN.— Ez. Ez dugu eskabiderik egin. Nire ideia erosle bakoitzarekin harremanetan jartzea zen, eta disket bakoitzean aipatzen dut nire helbidea eta telefonoa. 100 edo 200 pertsonako talde bat osatzea nahi nuke, proiektua denon artean eramateko aurrera. Oraingoz Axularren disketaren 30 ale baino ez ditugu saldu. Disket hauek pirateableak dira, eta normala da horrek erosle kopurua murriztea. Baina bali-teke, dena den, erosle-kolaboratzaile ideia horren bidez, inolako loturarik gabe, gauzak aurrera atera ahal izatea.

«Konplexurik gabeko euskara»

J. I. Z. / DONOSTIA

Noja eta Laredo artean kokatutako Beranga (Santander) herrixkan jaioa da Josu Lavin, baina 3 urte zituenetik Euskal Herrian bizi da. 15 urte zituela euskaldundu zen, inoiz euskaltegi, barnetegi edo baserri batean izan gabe, Federico Krutwigen eskutik. Horregatik lapurtera klasikoak ikasi zuen batua baino lehenago. OHOKo irakaslea da Portugaleten eta bizi Getxoko (Bizkaia) Algorta auzoan bizi da Paideiako kide hau.

Paideia Jakintza Baitharen

sail euskaltzalea da. Eta Paideian bertan ere hizkuntzari buruzko irizpide bat baino gehiago dago, Josu Lavinek azaldu digunez: «Badira bizkaieraz idazten dutenak, Juan Jose Pujana adibidez; badira euskara klasikoaren eta euskara batuaren arteko batuketa baten alde daudenak, euskara klasikoak gizarte osora hedatu nahi dutenak, Alfonso Irigoien eta Erramun Gerrikagoitia adibidez; eta bagara beste batzuk euskara batua —Euskaltzaindiak, UZEIK, Elhuyarrek, Lurrek, 'Argia-k', EGUNKARIAK eta abarrek erabiltzen duten eredu—

onartu eta euskara batu hori eta euskara klasikoak elkarren osagarri izan litezkeela uste dugunak, batzuetan bata eta besteetan besteak erabiliz».

Idazle klasikoengan oinarritutako ereduari oraingo batuari baino aberatsago deritzo, hala ere, Lavinek. «Gure euskara hori da Euskal Herria beti —edo gutxienez Errenazimendutik hona— libre eta independentea izan balitz erabiliko genukeena. Horregatik gure euskararen ez da agertzen batuan idazten dutenen testurik gehienetan agertzen den inferioritate konplexua».

Mundu Federazioan onartu dute Gaiarre Kantu Txapelketa

E. ELIZONDO / IRUÑEA

Iruñeko Julian Gaiarre Nazioarteko Kantu Txapelketa Nazioarteko Musika Txapelketen Mundu Federazioko kide berria da, aipatu federazioak apirilaren 27tik 29ra egin duen biltzar nagusian hala erabaki ondoren. Joan den urtarrilean egin zuen Gaiarre Nazioarteko Kantu Txapelketak Mundu Federazioan sartzeko eskaera. Bozketan federazioko 70 kidek hartu zuten parte eta eskaerak ez zuen kontrako botorik jaso. 67 kidek bozkatu zuten alde eta hiru abstenitu egin ziren.

Mundu osoko ehun bat musika txapelketa biltzen ditu federazioak bere baitan eta bere helburua, txapelketen berri emateaz gain, euren arteko elkarlana eta koordinazioa bultzatzea da. Julian Gaiarre Kantu Txapelketak ere, hemendik aurrera, Nazioarteko Musika Txapelketen Mundu Federazioren laguntza eta babesa jasoko du.

Iruñeko pop-rock lehiaketak hamar urte beteko ditu

E. E. / IRUÑEA

Nafarroako Kirol eta Gazteriaren Institutuak deitu eta Arion soinu estudioak antolatu duen aurtengo pop-rock lehiaketa martxan da. 45 taldek eman zuten izena aurtun hamargarren urteurrena ospatuko duen lehiaketan parte hartzeko eta horietatik hogeitasei sailkatu dira maketa grabatu eta zuzenean jo ahal izateko. Pablo Recalde, Walkiria, Marta Iriarte, 5 meses sin nombre, Grey Souls, Ay P, Letal Fun, Todo al rojo, El alegre paciente, Marinals, Poe, Luz de Cruce, Dr. Jekyll, Cruzados de la causa, Living out, 51 Street blues, Psyke, Fools de txirris, Bram Stoker eta The Foca's dira sailkatutako taldeak.

Hil osoan zehar talde bakoitzak bere maketa grabatuko du eta Ka aretoan kontzertua eskainiko. Final-laurdenetako kontzertuak ekainaren 16 eta 17an izango dira, eta 30ean finala, bi talderen artean.